

ЗМІНИ ОБСЯГІВ НАДХОДЖЕНЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ ДО БЮДЖЕТУ ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Дубровська Марія Миронівна

ORCID ID: 0000-0003-3772-0397

аспірантка Інституту державного управління
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Науковий керівник: Матвійшин Євген Григорович

ORCID ID: 0000-0001-9522-4645

д-р. екон. наук, завідувач кафедри регіонального та місцевого розвитку
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

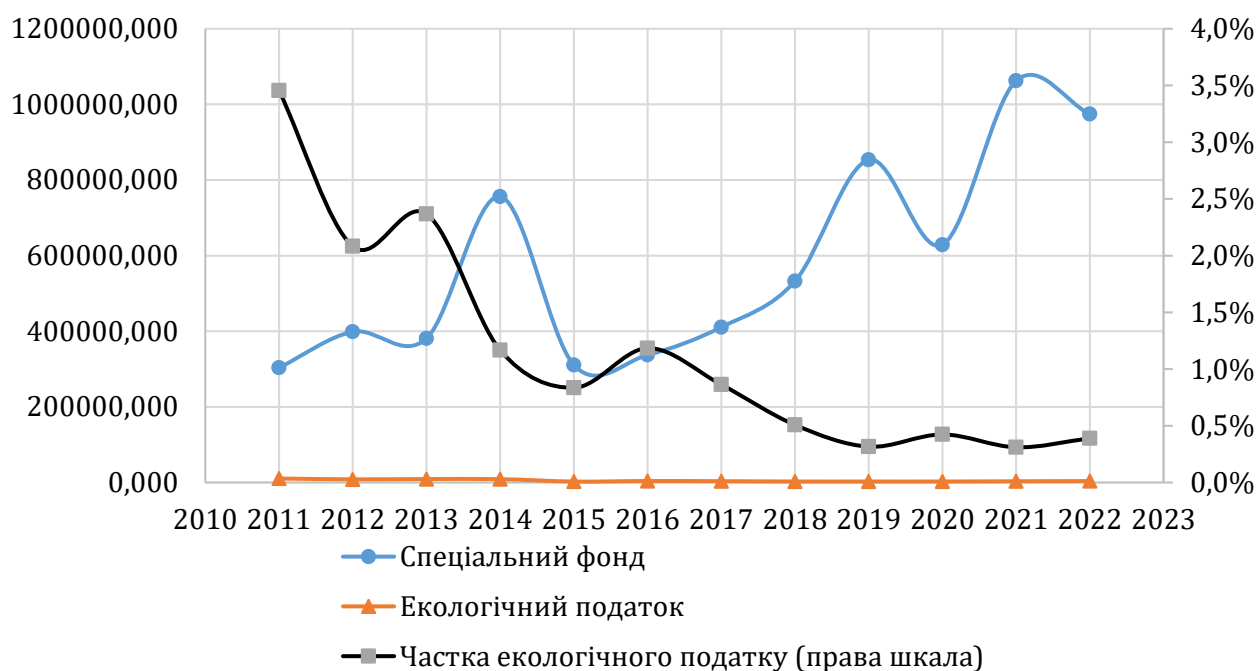
Реформа децентралізації державної влади в Україні зумовила зміни не лише в повноваженнях органів місцевого самоврядування, але й у джерелах ресурсів, необхідних для належного врядування на місцевому рівні. Дослідники звертають увагу на невід’ємну складову цієї реформи – фіскальну децентралізацію – як збільшення доходів або фіскальної автономії органів місцевого самоврядування (це може бути як збільшення державної фінансової підтримки, так і встановлення нових місцевих податків) [1]. Доцільно проаналізувати структуру і зміни обсягів надходжень до бюджету конкретної територіальної громади з погляду стимулювання належного поведіння з відходами.

Податкові надходження наповнюють, в основному, загальний фонд бюджету територіальної громади. Проте два види податків є серед джерел, які формують спеціальний фонд цього бюджету: «податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів» і «екологічний податок». Зокрема 55 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, визначеного пунктом 16¹ частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України), скеровуються до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) – 25 відсотків, обласних бюджетів і бюджету Автономної Республіки Крим – 30 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя – 55 відсотків [2]. Кошти спеціальних фондів державного та місцевого бюджетів повинні використовуватися за цільовим призначенням, зокрема ті, що отримані з екологічного податку, повинні спрямовуватися на фінансування природоохоронних заходів.

Згідно із Законом України № 2142-IX від 24.03.2022 [3], тимчасово, з 1 січня 2022 року по 31 грудня року, в якому припинено чи скасовано воєнний стан, екологічний податок не нараховується та не сплачується платниками цього податку, зареєстрованими (взятими на облік) за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, за утворення радіоактивних відходів та тимчасове зберігання радіоактивних відходів на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на тимчасово окупованих територіях. У підрозділі 5 перехідних положень Податкового кодексу України встановлено, що за податковими зобов’язаннями з екологічного податку, що виникли з 1 січня 2022 року до 31 грудня 2022 року включно, ставки податку становлять 30 відсотків ставок; з 1 січня 2023 року до 31 грудня 2023 року включно – 60 відсотків; з 1 січня 2024 року до 31 грудня 2024 року включно – 90 відсотків; з 1 січня 2025 року – 100 відсотків. Водночас збільшено ставки екологічного податку, які застосовуються при обчисленні податкових зобов’язань за результатами

господарської діяльності у 2022 році: ставка податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення збільшилися на 5 відсотків; ставка податку за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю становить 30 гривень за тону; ставка податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти збільшилася на 800 відсотків; ставка податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах збільшилася на 10 відсотків; ставка податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) становить 0,0133 гривні у розрахунку на 1 кВт-год виробленої електричної енергії; ставка податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк збільшилися на 5 відсотків [4]. Отже, екологічний податок є суттєвим джерелом фінансових ресурсів для реалізації різноманітних природоохоронних заходів на рівні регіонів і територіальних громад.

Аналіз структури надходжень до бюджету Львівської міської територіальної громади (далі – МТГ) виконано на основі даних сайту міської ради, а саме рубрики «Бюджет». Там наведено інформацію про виконання дохідної та видаткової частин бюджету Львівської МТГ за 2021 і 2022 роки та бюджету міста Львова за попередні роки. За даними цього сайту побудовано графіки (рис. 1), що відображають зміни обсягів надходжень (ліва шкала) до спеціального фонду бюджету, зокрема екологічного податку, та його частки (права шкала) у цьому фонді.

Рис. 1. Зміни надходжень (тис. грн) до спеціального фонду бюджету міста Львова (до 2020 року) і Львівської МТГ (після 2021 року) та частки екологічного податку в спеціальному фонді (%) за 2011-2022 рік

Очевидною є загальна тенденція зростання обсягу спеціального фонду Львівської МТГ. Після її утворення через включення до складу Львівської МТГ населених пунктів, прилеглих до міста Львова, обсяг екологічного податку дещо зріс: від 2700 тис. грн у 2018-2020 роках до 3300 тис. грн. у 2021 році. Проте надходження екологічного податку впродовж досліджуваного періоду мали загалом спадну тенденцію: від 10491 тис. грн у 2011 році до 3800 тис. грн у 2022 році (за планом) [5].

Відповідно, його частка у спеціальному фонді бюджету громади мала спадну тенденцію: від 3,5% у 2011 році до 0,4% у 2022 році. Це може бути зумовлено зменшенням кількості шкідливих виробництв, джерел і обсягів забруднень, за які справляється екологічний податок.

Реальне зменшення величини екологічного податку насправді ще суттєвіше (наведені цифри є номінальними) – потрібно брати до уваги інфляційні процеси, які відбувалися впродовж того часу. Такий стан є певним викликом для Львівської МТГ, оскільки зменшилася важлива частина ресурсної база для реалізації природоохоронних заходів у громаді. В подальшому повинна бути приділена увага пошуку додаткових ресурсів на ці заходи.

Список використаних джерел:

1. Романова В. & Умланд А. (2021) Реформа децентралізації в Україні: перші результати та виклики. *Політичні дослідження*, (1), 41–51.
2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24 березня 2022 року № 2142-IX. Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#n45>
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень: Закон України від 30 листопада 2021 року № 1914-IX. Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#n758>
5. Бюджет Львівської міської територіальної громади. Вилучено з: <https://city-adm.lviv.ua/public-information/budget/lviv>